

GLAS NARODA

(SLOVENE DAILY)

Owned and Published by
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
(A Corporation)

Frank Sakser, President   Louis Benedik, Treasurer

Place of business of the corporation and addresses of above officers:
82 Cortlandt St., Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA"

(Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays.

Za celo leto velja list za Ameriko	Za New York za celo leto	\$7.00	
in Kanado	\$6.00	Za pol leta	\$3.50
Za pol leta	\$3.00	Za inozemstvo za celo leto	\$7.00
Za lettr leta	\$1.50	Za pol leta	\$3.50

Subscription Yearly \$6.00

Advertisement on Agreement.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenčni nedelj in praznikov.

Dopuni brez podpisa in osebnosti se ne priobčujejo. Denar naj se blagovoli pošiljati po Money Order. Pri spremembji kraja naročnikov, prosimo, da se nam tudi prejšnjo bivališče naznani, da hitreje najdem naslovnika.

"GLAS NARODA". 82 Cortlandt Street, New York, N. Y.
Telephone: Ba rchay 6189.

KONEC PIKNIKA V JUGOSLAVIJI

Pravijo, da je vsake stvari enkrat konec, in tako je bila dne končan tudi piknik v Jugoslaviji.

Skrjni čas je bil, kajti trajal je dolgih deset let.

Tako po vojni se je pričelo. S svobodo, prostostjo, neodvisnostjo in bratstvom so se tako opajali, da bo macek, ki ga te dni prebolejava, neznansko hudo.

Potrebno je bilo, da je bil piknik končan. Sicer se ga niso udeleževali vsi, pač pa le gotovi sloji prebivalstva. Kdor se ga ni mogel udeležiti, je trpel na svoji lastni koži.

Menda ni bilo po vsej ostali centralni Evropi sorazmerno toliko veselic, slavnosti, obletnic, deset-, dvajset- in ne vemo koliko- letnic ko baš v osvobojeni Jugoslaviji.

Veselica za veselico, ples, koncerti, zabave, prireditve itd., so bile vsak dan na dnevnu rednu. V Ljubljani pa dvajset in trideset na dan, v Beogradu in Zagrebu še več.

V urade se je naključno vsepolno uradnikov, ki so delali drag drugemu napoto ter se verno držali uradniški metod stare Avrsije: — S človekom, zastran katerega si postavljen in plačan, bodi surov in neujuden.

Mladina je rinila v šole. In tako ima Jugoslavija sedaj več študiranega lačnega proletarijata kot katerakoli druga dežela na svetu. Doharskih naslovov kar nismo, toda s samim naslovom je težko napolniti želodček.

Rojak, ki se je vrnil iz domovine nam je navedel drastičen slučaj o nekem dvajsetlet staremu učitelju. — Njegova žena je stara devetnajst let. Imata šest mesecov starega otroka in — deklo. Dekli plačata petsto dinarjev na mesec. Za devetnajstno gospo učiteljevo bi bilo namreč nedostojno in nevredno njenega socijalnega stališča, če bi sama plenice prala in stopila zjutraj h peku po tri žemlje — dve za deklo in eno za familijo — kajti štirih čimelj na dan si ta gospoda pri najboljši volji privoščiti ne more.

Podobnih slučajev bi lahko navedli na stotine in stotine.

Zastopniki naroda so sedeli v beograjskih kavarnah, pili šampanja in vlekli mastne dnevnice.

Le tisti poslanci so bili obrnjani, ki so bili v opoziciji, to je tisti poslanci, kateri so metali onim, kateri so imeli res kako voljo do dela, polena pod noge.

Zmanji ministri so prodajali na debelo našo zemljo Lahom.

Po Jugoslaviji se javno govorji, da sta spravila Trumbič in Ninčič lep komišen od jugoslovanskih-laških pogodb. Če drugi ne bo razodel koliko, bo povedal Mussolini, ki hrani take diplomatske bombe za svoj zadnji trumf.

Vsakdanja molitev slehernega Jugoslovana je pa bila: — Bog daj, da bi bil že vsaj štiriindvajset ur minister.

Po štiriindvajsetih urah ministrovanja je bil v Jugoslaviji minister upravičen do mastnega dosmrtnega penzionira.

V Jugoslaviji je dosti več penzioniranih kot pa aktivnih ministrov, generalov in višjih uradnikov.

Vse to stane denar. Ogorome vso denarja.

Denar je bilo treba odnekod dobiti.

Kdo je pokrival stroške?

V glavnem delavec, majhen obrtnik in majhen poslušnik.

Povprečen delavec je bil toliko plačan, da si pri najboljši volji in stiskanju ni mogel prihraniti v enem letu denarja za novo obleko.

Mali obrtnik je moral dajati na "puf". Če ni da-

LADY ASTOR IN LADY RAVENSDALE

(na desni) sta započeli veliko kampanjo za nabiranje prostovoljnih prispevkov, s katerimi nameravajo zgraditi Highway Girl's Club v Shadewell, Anglija.

jal, je moral takoj zapreti svojo botego. Če je dejal, je moral zapreti par mesecev kasneje.

S kredo popisana tabla ni kot priča igrala pred sodišči nobene vloge.

Pred par tedni je bil v našem uredništvu rojak, ki ima malo posestevce na Štajerskem. Posestvo je dal v najem. S potrdilom nam je dokazal, da dobi na leto sto dinarjev najemnine, dočim mora plačati na leto štiristo dinarjev davka.

Razmere so postale nevzdržne. Prišlo je do streljanja v zbornici.

Nad sto poslancev je celih sedem mesecev kovalo načrte, kako bi bilo mogoče preciganiti vlado in svoje politične nasprotnike.

Gospodarstvo je zaostajalo. Kmefje so začeli opuščati svoje borne domačije ter se seliti v Kanado in Argentino.

Delaveci so šli iskat za pošteno delo poštenega zasluga in v Nemčijo, Francijo in druge sosednje države.

Baben je že pel vseposod. In le malo je manjkalo, da se ni sredi blaznega rajačanja in neizmernega pomanjkanja oglasti mrtvaški zvonec mladi Jugoslaviji.

Toda oglasti se je kralj in enostavno naznani: — Konec je razuzdanega piknika! Dosedaj ste pljuvali drug drugemu v lice, sedaj bo pa treba v roke plimiti in z delom oričeti!

Mi nismo nikaki monarhisti, rečemo pa toliko, da če se kralju posreči napraviti red in brez nasilja ustvariti v Jugoslaviji pravične razmere, zaslubi, da se mu vsak pošten Jugoslovan trikrat zaporedoma prikloni do tal.

Ali pozname Matijo Pogorela? — me je vprašal.

— Seveda ga poznam, tega večnega popotnika, — sem odvrnil.

— Well, če bi njega ne bilo, bi naši rojaci najbrž ne imeli tega spomenika. On je prvi daroval

zlasti uro za izzrebanje in si je tudi drugač dosti prizadel, da se je spomenik postavil.

Ker je bilo dne 16. decembra mrzlo vreme in je tako snežilo, se ni došlo rojakov iz Walsenburga udruženja koncerta, ki ga je priredil operni pevec Anton Šubelj v Pueblo, Colo. Udeležba je bila načrtna temu precešnja. Vsa čast Mr. Šubelju, pevcu društva "Prešeren" in dražestni gospici Dorothy Jerman, ki je pevca tako

izbran, da je bil načrtni tudi direktor društva.

Električna služba je več kot udobnost. Družbe jo nudijo direktno in neprstano od glavnih postaj zadnjemu odjemalcu. Vsled toga so potrebi s tem zadnjim odjemalcem tudi direktori odnosili.

Električna sila ne sme nikdar postati predmet zgodne prodaje, to je, da bi jo posredovalce prodajal za višjo ceno in z dobičkom.

V New Yorku je več družb, ki se bavijo s tem, toda te družbe niso inkorporirane. Mnogo jih ima nobenega fizičnega premoženja. Njihova merila niso pod kontrolo, dočim so naša merila odobrena od Public Service Commission.

Tako zvezane submeterne družbe prodajajo samo kilovatne ure, ne nudijo pa nikakih službenih ugodnosti.

Odjemaleci ne morejo nikjer dobiti bolj cenevne elektrike kot je dobre pri naših kompanijah.

Od poslovanja submeternih kompanij nima ničesar drugi dobiček kot submeterne kompanije same.

Ali potrebujete PERI IN PUH NA POSTELJ?

Pišite naši snovni vratki in vredni in užitki prejemca, katere potrebujete. Usmišljate BREZPLAČNO. V začetku imamo tudi blazine in pernič. Pišite na naslov:

Dopisi.

S pota.

Rojaki tarnajo v dopisih o slabih delavskih razmerah in da so brez dela. Te dni sem pa čital v duluthski lokalni listih, da rabijo v Calumet in okolici mnogo delavcev. Delo je v bakrenih rudnikih. Plačajo \$4.50 za osmurno delo.

Kdor namerava priti sem za delom, naj se pa prej pisemno posvetuje s kakim rojakom, ki je že takoj zaposten. Jaz poročam le to, kar sem v listih čital. Baker ima sedaj visoko ceno in to je baje vrok, da odpira bakrene rudnike, ki so bili že več let zaprti.

Pozdrav!

Matija Pogorele,

Watenseburg, Colo.

V Trinidadu smo pokopali Koncilijevu mater. Pogreba se je udeležilo dosti naših rojakov-pijonirjev, pa tudi druge narodnosti, posebno Italijani, so bili dobro zastopani. Ob mrtviškem odu se je bilo zbralo vse mnogobrejno sovraščvo ter številni prijatelji in znanci, ki so ji poklonili krasne venice in šopek v zadnjem pozdravu.

Pokojnici se je izpolnila želja, da spi večno spanje poleg svojih zetov in vnukov, Franca in Matije Valenca, ki sta izgubili pred leti življenje v premogovniku. Pokojnica je bila doma iz Kompolj pri Velikih Laščah.

Trinidadsko pokopališče je na lepem prostoru, in mnogo naših rojakov počiva tam. Mr. Joe Marinka, ki je bil navzvod, ko so pokopali žrtve strašne katastrofe, ki se je pripetila v Primero, Colo., mi je marsikaj pojasnil o krasnem spomeniku, ki je postavljen žrtvam v spomin.

— Ali pozname Matijo Pogorela? — me je vprašal.

— Seveda ga poznam, tega večnega popotnika, — sem odvrnil.

— Well, če bi njega ne bilo, bi naši rojaci najbrž ne imeli tega spomenika. On je prvi daroval

zlasti uro za izzrebanje in si je tudi drugač dosti prizadel, da se je spomenik postavil.

Obiljbil je, da bo cena za električno službo tako zmanjšana kot je mogoče. Prva leta bo znašalo zmanjšanje najmanj pet milijonov dolarjev, slednjih pa pa znašalo zmanjšanje več kot trinajst milijonov dolarjev na leto.

Električna služba je več kot udobnost. Družbe jo nudijo direktno in neprstano od glavnih postaj zadnjemu odjemalcu. Vsled toga so potrebi s tem zadnjim odjemalcem tudi direktori odnosili.

Električna sila ne sme nikdar postati predmet zgodne prodaje, to je, da bi jo posredovalce prodajal za višjo ceno in z dobičkom.

V New Yorku je več družb, ki se bavijo s tem, toda te družbe niso inkorporirane. Mnogo jih ima nobenega fizičnega premoženja. Njihova merila niso pod kontrolo, dočim so naša merila odobrena od Public Service Commission.

Tako zvezane submeterne družbe prodajajo samo kilovatne ure, ne nudijo pa nikakih službenih ugodnosti.

Odjemaleci ne morejo nikjer dobiti bolj cenevne elektrike kot je dobre pri naših kompanijah.

Od poslovanja submeternih kompanij nima ničesar drugi dobiček kot submeterne kompanije same.

Ali potrebujete PERI IN PUH NA POSTELJ?

Pišite naši snovni vratki in vredni in užitki prejemca, katere potrebujete. Usmišljate BREZPLAČNO. V začetku imamo tudi blazine in pernič. Pišite na naslov:

A. STETZ FEATHER CO.

138 Passaic Street, Passaic, N. J.

Peter Zgaga

Prijatelj, ali si že kdaj slišal naše rojake debatirati, posebno tedaj, ko ga imajo malo pod krpo.

Svetu nebesa, kakšne argumente spravljajo na dan! O čem razpravljajo, očem debatirajo, o kaj se prepričajo?

Preprljajo se in debatirajo: če je boljša kraljevina kot republika, če je Lindbergh res poletel v Evropo, "ali pa je bil vse skupaj te in sakramentski svetidel"; če ima kaka noč; če je mogoč zbloti teliko in teliko ducatov slavnikov v osmih urah; če je Coolidge kranjskega pokolenja, kajti nekje na Posavju še danes gospodarijo Kulici; če je Zgaga boljši ali če je očenje in že je Franco Jože res umrl, ali pa še vedno živi na Dunaju in čaka ugodnega trenutka, ko bo zopet naslovil oklic na "svoje narode".

Bavijo se pa tudi z raznimi filozofskimi vprašanjami. Na lastna ušesa sem slišal rojaka, ki je reklo: — Danes sem čital, da je zemlja starca dvesto milijonov let.

Istega dne smo pokopali Dame Jurčič, ki je bil doma iz Metlike. Zapušča ženo in dva malih otroka. Dražni izrek

KRATKA DNEVNA ZGODBA

ILIRSKI PODKRALJ

Robert Crantemesse je načelnikom tajne policije Savarijem, ga je Napoleon poslal na vojno in sicer na Portugalsko. Ni imel težke naloge. Kmalu je lahko poslal iz Lisabone v svojo pariško palačo cele karavane naropanega zlata, draguljev, slik in starin. L. 1808. je bil povisan v vojvoda. Dobil je velike mokrotev v skoraj vseh osvojenih deželah, zlasti v Prusiji, Italiji in Iliriji. Medtem ko se je novopečen vojvoda mudil na Portugalskem, je stala vsak dan pred njegovo pariško palačo kočija z avstrijskim orlom. Znani poslanik Metternich je bil tiste čase srečen ljubimec mlade zale vojvodine.

Tedaj pa je Karolina Bonaparte splela učinkovito intrigo; polasti se je na neki način Metternichovih pisem Lavri in jih poslala prevarenu soprogom, menež, da si same samoprog dovoliti pravico presustovanja. Vojvoda d' Abrantes je jadno prihitel v Pariz. Potomka, bizantskih cesarjev je morala brž občutiti, da je poročena z bivšim podčastnikom. Preverani soprog je vzel palico in lepo ženico neusmiljeno namikastil. Lavra si je morala pobaviti in s podrom pokriti podplatine, da se je lahko pokazala v Operi i na tem "zamašila usta" skodoželnim obrekovalcem. Vzlic temu sta se soprog kmalu pobotala. Ko je moral Junot na Špansko, je krenila z njim tudi Lavra in je korajino prebila vse grozote kmečke vojnike.

L. 1812. pa je jela toniti srečna zvezda vojvode d' Abrantesa, glavni huzarski poveljnik, pariški guverner, vitez reda Velikega, orla...
Trgovce, ki so prihajali po dežetu, je podil s palico. Njegova slaboumnost je kmalu zabavala vse Pariz. O njem so si pripovedovali sodobni številne anekdote. Redki so bili trenutki, ko se mu je zjaznilo in je prišel za hit k sebi. Tako je pisal nekega dne upravniku svoje palače: "Dragi Joseph, sami veste, v kakem stanju sem bil včeraj Mojih ukazov ni treba izpolnit."

— Prosim te, udari! Tepee, gani sc! Dobil boš maršalsko žezlo. Vojvoda d' Abrantes pa je postal na tla in ihlo. To so bili prvi znaki tabesa, paralize hrbebine, sigurno posledice neizlēčenega luesa. Mož je bil izgubljen. Napoleon ga je dal takoj odstaviti, vendar pa njegova kariero vzle očitni belezni še ni bila zaključena.

V Možaju na Rusku, kjer je prezimil Junotov štab, so minevali dnevi v živjem veseljačenju, čeprav je v bližini stokalo in rjovelo do bolečin tisoč ranjencev. Kazaki so zaplenili vojvodino pisma ženi in dve mački ljubicami v Parizu. Pošiljal jih je na naslov svojega tajnika z natančnimi navodili glede dneva in ure, ko morajo biti dostavljeni. Dalje je naročal rokavice "močne in zelene barve,"

kolinsko vodo in visoke škrnjne. Ruski car je najbrž z užitkom prebiral to korespondenco, ker je pozneje obiskal v Parizu vojvodino d' Abrantes. Ta pisma so bila še lani natisnjena na Rusku. Pričržali so jih nameč v rusku tajnem arhivu in niso nikoli dospela v Pariz.

Kakor da bi se bil hotel Napoleon ponovljati iz novo osvojenih pokrajin, je imenoval dne 13. februarja 1813 slaboumnega vojvoda za generalnega guvernerja v Benetkah in Iliriji. Najbrže se je hotel iznenadi vedno bolj divjega Junota, zlasti pa Lavre, ki si je zaradi svojih večjih spletov pridobil naziv "kuga." Toda Lavri se ni hotelo iz Francije. Zaljubila se je v Mauricija Belincourta in je živila z njim v Aixles Baignes. Belincourt je skrbno varoval njene številna pisma. Zdaj se objektiva v nujnici zanimive podatke duševnem stanju Junota po povratku iz Rusije. Nekdanji junak, zastaven in zal dečko, ni mogel več spati in je jedva hodil, opiraje se na palico. Pogosto je plakal kakor otrok. Lavra pa je bila še vedno salonska dama. V njen salon so zahajali mnogi galantni možje iz vojaških in diplomatskih krogov. Medtem ko se je zabavala, flirtovala in plesala s številnimi častile, je vojvoda d' Abrantes čepel v spalnici in z okorno roko čečkal vedno eno in isto, popoln seznam svojih častnih naslovov:

— Mi, vojvoda d' Abrantes, glavni huzarski poveljnik, pariški guverner, vitez reda Velikega, orla...

Tako je v svojih slaboumnih možgauh zasnuval veleizdajo. Zdaj mu je udarila dvanajsta leta. Napoleon je izdal povelje, da naj ga brž odpeljejo k njegovemu četu v Dijon. Tabetični vojvoda je bil divjati. Nataknili so mu vrečo na glavo in ga vrgli kakor vrečo na voz. Tedaj so v Parizu navalili pa njegovo palačo upniki in pobrali, kar se je dalo.

V takem položaju je bil vojvoda d' Abrantes, ko je moral nastopiti častno mesto glavnega guvernerja ali — kakor so nekateri imenovali to čast — podkralja ilirskega dežeta. Dne 25. majnika 1813 je prispel v Trst in se odpeljal od tod v Dubrovnik. Tu so mu predili česten sprejem. Zbrala se je vsa vlastela; največji odličniki in visokorodne dame so prišli predstavitev Napoleonove slave in moči naproti. Tedaj se je pojavit vojvoda. V eni roki je držal sabljo, v drugi ogromen trioglat klobuk s peresom. Imel je bele rokavice in lepo skodrane lase, na nogah lajkaste čevlje in okoli vrata številna odlikovanja. Ali jo! Na manah je nastala v sprejemni dvorani mučna osuplost. Visokorodne

dame so zavilile, možje zagordnili in povesili glave: kakor na povelje, se je jela dvorana prazniti.

Kaj se je zgordile?

Razen omenjenih predmetov ni imel vojvoda d' Abrantes na sebi niti kočka kakega oblačila. Še figovega peresa ne. Stal je nag sredi dvorane in z naslado slaboumnice opazoval zadrego svoje okolice.

Tak je bil uvod v njegovo "vladavje." Vzlic temu je vojvoda ostal v Dubrovniku in prirejal pogedine. Ob neki priliki je postregel gostom z vinom, ki mu je bil sam primegal zleplo kislino. Zabavalo ga je, kako so se jeli njegovi gostje loviti za trebuhe, bruhati in se zvijati v krčih. Ob drugi priliki je pognal vso dubrovniško garnizijo na lov za nekim slavčkom, ki ga je slišal v gozdu peti in ga je hotel za vsako ceno imeti pri sebi. Pri kaznovanju je kazal včasi čisto svoje navade: nekega odličnega odvetnika je dal n. pr. javno nadvevnajstiti, ker ni plačal ločeni ženi alimentov. Nekaj dne se je vojvoda izgubil. Našli so ga v palači znanega slaboumnega plemenita, s katerim ga je vezalo izkreno prijateljstvo. Izposloval mu je red častne legije in oba brata po "duhu" sta ugnjajti fantastične umnosti. Tako sta se češče pojavili na ulicah v pisanilih uniformah kakor pava. Ko pa je Junot nekoga dne vele vojakom, da naj mu ugrabijo neko lepotico iz odlične hiše, je nastalo splošno ogorčenje. Zdaj se je tudi guvernerjev namestnik naveličal umnosti svojega predstojnika in se je osmeli javiti zadružno italijanske mu podklalu Evgeniu in samemu Napoleonu. A preden je prišel iz Pariza odgovor, je Junot še eno zagodel: Pisal je angleškemu admiralu, čigar ladje so križarile po Jadranu, da naj ga obišče in sklene premirje.

— Pridite še noč ob 7. uru zvčer, — mu je sporocil — razodel vam bom svoj načrt, ki vas utegne radostno presenetiti.

Tako je v svojih slaboumnih možgauh zasnuval veleizdajo.

Zdaj mu je udarila dvanajsta leta. Napoleon je izdal povelje, da naj ga brž odpeljejo k njegovemu četu v Dijon. Tabetični vojvoda je bil divjati. Nataknili so mu vrečo na glavo in ga vrgli kakor vrečo na voz. Tedaj so v Parizu navalili pa njegovo palačo upniki in pobrali, kar se je dalo.

V Lavrinih pismih nam je ohrazeno poročilo o smrti nesrečnega parvenca napoleonske dobe. Nekaj dne se mu je zarila v omehčane možgane misel, da je ptič in da mora zleteti v zlato prostost. Odprl je okno in z razprostrtnimi rokami skočil na ulico. Še na tleh je venomer krilil z rokami. Zlomil si je nogi in umrl na posledicami svoje rane, zastrupila se mu je kri.

Vdova je podedovala dva milijona in pol — doigov. Postala je reva. Stopila je v stike s takrat še mladim pisateljem, poznejšim slovečim romanopisecem Honore de Balzacom, ki jo je učil pisateljevanja. V letih 1830—1838 je nastala vojvodina Lavra svoje spomine. Obsegajo nič manj kot 56

VSEBINA:
Iz zgodovine polarnih ekspedicij
Z letalom preko Severnega tečaja
Nobilova blamaža
Novci in papirnati denar v Združenih državah
O dednem pravu in zapuščinskem davku
Ivan Zorman
Kiturgija primitivnih ljudstev
Zavarovanje proti nesreči
Inozemci in lovsko pravo
Žena in mati v zgodovini
Kakšna razlika
Potovanja v Evropo
Cvetki z ljuvado za mlade in stare
M I
Najljiva poslopja sveta
Slovenska in zgodovinska
Koliko prednikov ima vsak človek

SLUŽBA ZA ELEKTRICO UPORABO
Noben potrošen dolar ne kupi večje vrednosti

NAŠI MOŽJE, KI PAZIJO IN DELAJO

Po našem mnenju so naše tovarne tako mehanično o-premljene ter imajo tako dober sistem razdeljevanja, kot dopušča sedanje stanje električne vede.

Bolj važno kot to, je pa seveda človeški element v naši organizaciji — možje, ki delajo načrte, možje, ki grade, možje, ki operirajo električni sistem, ki služi vam.

Vztrajnost nikdar ne preneha. Od Westchestera do Coney Islanda, podnevi in ponoči, naši možje pazijo in delajo. Potrebi sledi takojšnja akcija — vsak mož natančno ve, pravo stvar, da zaščiti vašo službo.

Njihova zmožnost in volja do dela sta naš ponos. Tem družbam omogočajo zadostiti vsem obveznostim, ki jih imajo kot javne službene organizacije.

MacLean
President

The New York Edison Company

Brooklyn Edison Company, Inc.

The United Electric Light and

New York and Queens Electric

Power Company

Light and Power Company

The Yonkers Electric Light and Power Company

Nikoli v zadregi.

Gospa: "Le poglejte, Angela, kako debel prah leži na mizi — pisati morem po njem." — Angela: "Ti ljubi Bog, kako lepo pišete imate, milostljiva!"

Letalska nesreča.

Letalo na zračni progi Berlin-Kolin je moral vsled pokvarjenega stroja, zasilno pristati, pričemer se je letalo vnelo in zgorelo. Posadka treh mož je zgorela, edini potnik je ostal nepoškodovan.

Višek pretekanosti.

"Ali kdaj govorite v sanjah?" — "Nikoli! Moja žena je že čisto obupana — samo smehljam se!"

ADVERTISE in GLAS NARODA

NAJNOVEJŠA SLIKA

bivšega nemškega kajezra in njegove žene Hermine.

PAIN-EXPELLER

Borite se proti influenci

Borde pripravljene, ko skula napasti influencija vas in vašo družino. Ne omisite, da vsebujejo prehrano, ki kaže na kajezja, holenec v vrsti, v križu ter splošno umeto grlo. Poškrbite za to brez zamude.

Sleheri v vasi družini naj bi se večkrat namazal s PAIN-EXPELLERJEM, posebno v slučaju utrujenosti, bolečin. Papež na mokre noge — močno zdrgnite podpite in prehujte nogavice.

Lažje je naprejiti, ko je poškrb.

Valentino, imate vedno doma steklenico PAIN-EXPELLERA. Odprti muskulaturne zhdoljite v bolečine. Več kot 60 let star in v ravni, vse v tem svetu.

V dveh velikostih, J5 in 70c.

Vsi lekarji bo pripravil PAIN-EXPELLER.

EASTMAN CHEMICAL COMPANY, INC., NEW YORK, N.Y.

ČITAJTE
Slov.-Amer. Koledar
za leto 1929
CENA 50 CENTOV

GLAS NARODA, 82 Cortlandt St New York

VSEBINA:
Jugoslovanski motiv
Koledarski del
Denar, ki dela predsednike
Pes
Deset eksperimentov, ki so pretresli svet
Sovračništvo športa v starem veku
Izboljšana Kolombinska Thomas Alva Edison
Poganka
Novi triumf človeškega genija
Slovenski vrt tekton poletja
Li e k
Motje, ki kopljajo premog
Trideset let Mozambika
Vročinski rekordi prejšnjih stoletij
Granate iz vremena
Ford in njegovi delavci
Mrvi v vinogradu
Zakonsko pravo v Združenih državah
Saj se ne izplača

Samotar iz West Enda.

ROMAN IZ ŽIVLJENJA.
Za "Glas Naroda" priredil G. E.

60 (Nadaljevanje je.)

Maurice, tisi me ljubil nekoč. Radi te ljubezni te prosim, da podariš mojemu sinu srečo!

Mirno in neizprosno se je oprostil, oprijema njene roke. Njen krasni obraz ga ni niti malo ganil.

Ti se poslužuješ bornega argumenta, — je reklo hladno. Ti stavljaš svojo prošnjo v imenu ljubezni, ki je umrla pred tri in dvajsetimi leti.

Ali misliš, — zrla je nanj stalno, — da se sploh nisi brigal od tedaj naprej?

Goverila je neverno. Nato pa se je naenkrat nasmehnila.

In jaz, — norica, — sem se pogosto žalostila, ko sem mislila, kako zelo trpiš!

On se je kislo nasmehnil, kot ob kakem britkem sponhu.

Mogoče je bilo tudi meni žal, — je odvrnil na kratko. Smrt ima svoje bolečine, — celo smrt prve ljubezni. Moja ljubezen do tebe je umrla težko, Elizabeta, — a je umrla. Ti si jo ubila!

In ti nočes storiti to, za kar te prosim, radi ljubezni, katero si mi nekoč dajril!

Bil je obupen priziv v njenem nizkem glasu.

On pa je zmajal z glavo.

— Ne, — je reklo. — Jaz ne bom tega storil.

Ona je napravila kretnjo obupa.

Potem se siliš storiti to, kar sovražim! — je vzliknila vabarino. Molčala je nato za trenutek in stopeča s sklonjeno glavo, dočim so bila njena usta nemirno zaplosena.

Nato pa se je zopet ozrla vanj. Bilo je nekaj prevdarnega v njenih kretnjah kot v onih jaguarju, kadar se pripravlja na skok.

— Poslušaj! — je rekla. — Ce ne boš našel kakega sredstva, da prekines svojo zaroko s Saro, potem ji bom jaz povedala celo povest, — povedala, kakšne vrste je mož, katerega namerava vzeti za svojega moža!

Najvišji iziv je bil v njenem tonu in čakala je izzivalno na njegov odgovor, pripravljena na njegov naskok.

V molku, ki je sledil, se je Trent polagoma odmikal od nje, kot pred neko mornozno in nedusto stvarjo.

— Ti bi ne mogla storiti take stvari! — je vzliknil s pritajenim glasom nevere.

— Jaz bi mogla! — je trdila, dočim je njeno lice prebledele.

To bi bila vendar skrajno podla stvar, — je trdil še vedno s povdankom neverne groze. — Dvojno grozna stvar, če bi jo ti storila!

Ali misliš, da ne spoznavaš tega? — je odvrnila obupno. — Ti ne moreš reči ničesar kar bi lahko napravilo stvar še bolj grozno. Jaz priznavam, da bi bila to najbolj podla akeija, katere bi bila ženska zmožna. Kljub temu, — pa bom to storila. Vzela bom ta greh ali kateregakoli drugačega, na svojo vest radi Tima.

Trent se je obrnil pričešči do nje s kretnjo poraza ter za trenutek hodil semintja, dočim ga je ona zasledovala z razpaljenimi očmi.

— Ali spoznavaš, kaj pomenja to? — je nadaljevala nujno. — Ti nimaš nobenega izhoda. Ti ne moreš zanikati resnico tega, kar ti bom povedala.

— Ne, — je priznal on robato. — Kot praviš, ne morem tega zanikati. Nikdo ne ve tega boljše kot pa ti sama.

Naenkrat pa se je obrnil proti njej in njegovo lice je bilo ono moža v skrajnem strahu duše. Kaplje mokrote se robile njegova stisnjena usta in ko je govoril, je bil njegov glas hripav.

— Ali nisem trpel zadosti — in plačal zadosti? — je izbruhnil strastno. — Ti si imela svoj funt mesa! Za božjo voljo, budi zadovoljna s tem! Pusti — Garth Trenta, — da zgradsi, kar je še ostalo njegovega življenja, v miru!

Poostreni ton je očvidno razburil njene žive. Za trenutek je skrila svoj obraz v roki ter se stresla, a ko je odstranila roki, so jitek solze po licu navzdol.

— Jaz ne morem, — jaz ne morem! — je šepetal zlomljeno. — Jaz bi želela, če bi mogla... ti si bi dober nekoč z menoj! Ah, Maurice, jaz nisem slaba ali zlobna ženska... a jaz moram misliti na sina... in njegovo srečo!

Prenchala je ter obvladala ganutje, ki jo je pretilo požreti.

Nobena druga stvar ne pride vpoštov, — noben! Če boš ti žrtvovan, bo zmagal Tim!

Torej jaz bom moral plačati, — najprvo za tvojo srečo in sedaj, več kot dvajset let pozneje — za srečo twojega sina! Ti ne zahtevaš zelo mnogo — od enega moža, Elizabeta!

Sedaj se je imel zopet v oblasti. Trenutna slabost je izginila in suhoporno roganje je udarjalo zopet kot bič.

Dala sem ti priliko, da zlomji sam s Saro, pod to ali ono pretezo, — je rekla ostro. — Ti si zavnili. — Obotavljal se je. — Ali še zavračaš, Maurice?

Zopet je bilo v njenem glasu nekaj prikupnega.

On pa je sklonil glavo.

— Absolutno, — je reklo.

Ona je nestrpno vzduhnila.

Potem moram storiti edino drugo pot, ki še preostane. Ti veš, kakšna bo ta pot.

On se je sklonil, pobral plasti, ki ji je padel na tla ter ga ji ponudil, da si ga ogrne. Pridobil si je zopet svojo običajno brezbržnost manir.

Meni se zdi, da ni treba podaljšati tega razgovora, — je rekel povsem mirno.

Elizabeta je potegnila plasti krog sobe ter se polagoma pomaknila proti oknu. Zunaj je mirna mesecina še vedno preplavljala vrt in tisina noči je ostala še vedno, kljub ostremu konfliktu človeških volj in strasti, ki so zavrele tako brez koristi.

— Še ena stvar! — Obstala je na pragu, ko je Trent zopet govoril. — Ti ne boš očrnila imena...

— Ne! — Bilo je kot da je rezalec neizgovorjeno besedo iz njegovih ust. — Ali misliš, da bi moral? Oni, ki nosijo, so trpej dovolj. Nobene potrebe ni povleči jih drugič skozi blato.

Z naglo kretnjo je ovila svoj plasti tesnje krog sebe ter stopila ven, na vrt. Za trenutek jo je Garth opazoval, ko je prekoračila trito, pokončno in hitro premikajočo se senca. Nato pa jo je grmičevje skrilo pred njegevimi pogledi. Nato pa se je obrnil nazaj v sobo. Sedel je h kaninu ter si pokril obraz z rokama.

Nekaj časa je sedel tam nepremično, dočim je ura starega oceta v vogatu tik takala brezbržno naprej, dočim so sveče dogorevale.

Ko jo končno dvignil svoj obraz, je izgledal skoro pošastno v mesecini, tako razoren in suh je bil, a njegov odločni izraz je bil oni mož, ki je izšolal samaga sebe, da prenese najvišje zlo, katero mu nato nakloniti usoda.

(Dalej prihodnjih)

VELIK VELIKONOČNI IZLET V JUGOSLAVIJO

Kot prejšnja leta, zopet prirejemo izlet v staro domovino, ki ga bo vodil potovanja več uslužbenec Cunard črte. Brigal se bo za prtljago potnikov in za vse druge stvari na potovanju. Pričakujeni brzoparnik

BERENGARIA

odpluje iz New Yorka v Cherbourg v PETEK, 8. MARCA

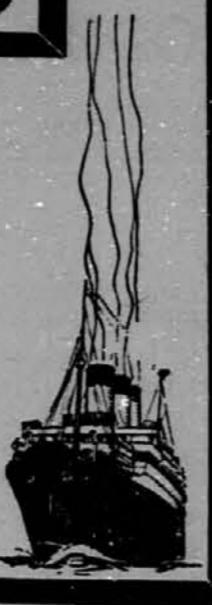
Potniki bodo za velikonočne praznike pravočasno dospeli v domovino. Zajamčite si takoj rezervacijo. Obiščite kaščegakoli lokalnega agenta Cunard črte ali pišite naravnost na

CUNARD LINE

25 BROADWAY

NEW YORK

Prosvetno življenje v stari Ljubljani.

V prosvetnem ožiru se je Ljubljana začela že prav zgodaj razvijati. Znano nam je, da so se rokodelci in trgovci že kmalu naselili na Starem trgu in da so okolo leta 1200 premeniti zasedli takratni Novi trg. Leta 1261, je dobila Ljubljana prvega deželnega glavarja Rudelina, leta 1269 pa prvega mestnega sodnika Urbana, ki so jima pomagali razni uradniki. Med takratnimi trgovci je bilo dosti židov, ki so imeli že leta 1213. v mestu svojo molilnico.

V 15. stoletju je bila ustanovljena ljubljanska škofija. Takrat se je naselilo v mestu precej duhovščine. Trgovina je lepo evetla, saj je šlo skozi Ljubljano mnogo blaga v Trst, na Reko in v Benetke. Ko je ponehuda turška siša, se je trgovina še bolj okreplila. Leta 1575. je izšla pri tiskarju Janezu Mandeljiju prva slovenska knjiga na domačih tleh.

Proti koncu 16. stoletja je število prebivalcev jako naraslo, paudi blaginja meščanov je bila prav povoljna, kar je bilo opaziti na njih nošali in razkošnih stanovanjih.

Leta 1573. je pričel poštni selveni posredovanji pisma in druga poročila vsak četrtek dan iz Ljubljane v Gradec in nazaj. Proti koncu 16. stoletja (1597.) so prišli jezuiti v Ljubljano društvo "Academia operosorum" (drštvo delavnih mož).

Leta 1693. so ustanovili v Ljubljani društvo "Academia operosorum" (drštvo delavnih mož).

Agitirajte za "Glas Naroda", naš večji slovenski dnevnik v Ameriki

Namen društva je bil vadba in na-predek v književnosti. Vidni znak društva je bila čebelica. "Čebelarji" so ustanovili javno književno, ki je imela v sedanjem duhovskem semenišču svoj prostor. Ti člani se pa niso udejstvovali samo na književnem poprišču, marveč so pospeševali po svojih najboljših močeh umetnost, posebno kar se tiče stavbarstva. Najlepše umetnine, s katerimi se še dandanes ponosa bela Ljubljana, pripisujemo njih okusu in marljivosti. Stolnica, semenišče, mestna hiša, franciškanska in križničarska cerkev so vidna znamenja njihovega delovanja. V cerkveni umetnosti so se posebno odlikovali naši slikarji in kiparji kakor Mencinger, Fran in Albert Jelovšek, Robba, Mislej i dr.

Umetnost in veda se je v stari Ljubljani kaj lepo razvijala. Omenili smo že v lanskem letniku, da so dijaki pri jezuitih priejavili razne dramatske predstave. Ljubljanski plemeniti so vabili v svoje prostorne dvorane nemške in italijanske igralce, znamenite slikarje, kiparje in glesbenike. Po vzorec Nemcev in Italijanov so v tudi v Ljubljani ustanovili društvo ali akademijo, katere člani so gojili z vso vnemo umsko izobrazbo.

Leta 1693. so ustanovili v Ljubljani društvo "Academia operosorum" (drštvo delavnih mož).

Veliki parnik na olje

Krešanje parnikov .. Shipping News

11. januarja: Mauretania, Cherbourg
Arabic, Cherbourg
Ile de France, Havre
12. januarja: George Washington, Cherbourg, Bremen
Deutschland, Cherbourg, Bremen
13. januarja: President Harding, Cherbourg, Bremen
14. januarja: Aquitania, Cherbourg
15. januarja: Muenchen, Cherbourg, Bremen
16. januarja: Majestic, Cherbourg
17. januarja: Habsburg, Cherbourg, Hamburg
Majestic, Cherbourg
18. januarja: Republic, Cherbourg, Bremen
Berlin, Cherbourg, Bremen
19. januarja: Paris, Havre
20. januarja: Conte Biancamano, Genoa, Napoli
Cleveland, Cherbourg, Hamburg
New Amsterdam, Boulogne Sur Mer, Rotterdam
21. januarja: Roma, Napoli, Genova
22. januarja: Leviathan, Cherbourg
23. januarja: President Wilson, Trst
Dresden, Bremen, Boulogne Sur Mer
24. januarja: Majestic, Cherbourg
Westphalia, Hamburg
Conte Grandi, Napoli, Genova
25. januarja: President Harding, Cherbourg
26. januarja: Aquitania, Cherbourg
27. januarja: Ile de France, Havre
Cleveland, Cherbourg
28. januarja: America, Cherbourg
Albert Ballin, Hamburg, Cherbourg
Pennland, Cherbourg, Antwerpen
Conte Biancamano, Napoli, Genova
29. januarja: President Wilson, Trst
Berlin, Bremen, Boulogne Sur Mer, Rotterdam
30. januarja: Roma, Napoli, Genova
31. januarja: Leviathan, Cherbourg
32. januarja: President Wilson, Trst
Dresden, Bremen, Boulogne Sur Mer
33. januarja: Majestic, Cherbourg
Westphalia, Hamburg
Conte Grande, Napoli, Genova
34. januarja: President Roosevelt, Cherbourg
Deutschland, Hamburg, Cherbourg
Augustus, Napoli, Genova
35. januarja: Columbus, Bremen
36. januarja: Stuttgart, Bremen, Boulogne Sur Mer, Rotterdam
37. januarja: President Roosevelt, Cherbourg
Paris 25. jan.; 15. februarja.
38. januarja: Vulcania, Trst
39. januarja: Olympic, Cherbourg
Hamburg, Pennland, Cherbourg, Antwerpen
Ryndam, Boulogne Sur Mer, Rotterdam

STENSKI ZEMLJEVID ZA VSAKOGAR

GENA
SAMO
\$1.
(Za Canada \$1.20 s poštino in carino vred.)
Poštino plačamo mi in pošljemo žavarovan.

VELIK ZEMLJEVID JE POTREBEN V VSAKEM DOMU

Edino veliki zemljevid zadoščajo dnevnim potrebam. Če se morate posluževati atlasa, morate listati po njem in predno najdete, kar iščete, mine ponavadi dosti časa. Pred STENSKIM ZEMLJEVIDOM se pa lahko zbere celo družina in lahko razpravljajo o dnevnih vprašanjih. Na ZEMLJEVIDU lahko natančno ugotovite, kje se je zgordila kaka nesreča, kje je porušil tornando, kam je dolpel letalec itd. Tudi otroci potrebujejo ZEMLJEVID, ko se uče zemljevidja.

Naš STENSKI ZEMLJEVID je pravzaprav skupina zemljevidov. Ima šest strani, ki vsebujejo približno 6000 kvadratnih inčev. Dolg je 38, širok pa 25 inčev.

Dostikrat ste že čitali v časopisih ali knjigah o krajih, ki vam niso bili znanji. Vaše zanimanje bi bilo doeti večje, če bi vedeli, kje se nahajajo. Z našim ZEMLJEVIDOM je za tej potrebi ugodeno.

V TEJ SKUPINI ZEMLJEVIDOV SO:

Nov zemljevid za paketno pošto in Vodnik po Združenih državah.

Zemljevidi Pacifičnega oceana, otočja in ameriške lastnine.

Opis dežel, mest, otokov, rek itd